

Sygn. akt II CSK 292/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

Protokolant Agnieszka Łuniewska

w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko "P." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 28 stycznia 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 20 listopada 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka M. M. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Apelacyjnego z 12 kwietnia 2012 r. wydanego w sprawie o sygn. akt ... 150/12, opatrzonego klauzulą wykonalności z 10 sierpnia 2012 r. co do obowiązku złożenia przez powódkę oświadczenia określonego w punkcie I wyroku.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 9 lipca 2013 r. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci punktu I sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt ... 150/12 opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 10 sierpnia 2012 r.

Ustalił, że wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2011 r. Sąd Okręgowy w P. w sprawie o sygn. akt ... 400/2009 oddalił powództwo „P.” spółki z o.o., co do żądania zobowiązania pozwanej M. M. do złożenia oświadczenia woli dotyczącego jej wypowiedzi z dnia 6 marca 2008 r. i w zakresie żądania zasądzenia zadośćuczynienia. Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2012 r., Sąd Apelacyjny w sprawie o sygn. akt ... 150/12 zmienił powyższy wyrok między innymi w punkcie I i nakazał pozwanej złożyć w liście skierowanym do powódki oświadczenie o następującej treści: „Przepraszam, że w sposób nieuprawniony i bezprawny formułowałam publicznie wobec P. Sp. z o.o. z siedzibą w P. nieprawdziwe zarzuty nieuczciwego i niezgodnego z prawem wejścia w posiadanie nieruchomości na Osiedlu Z. w P., zarzucając jej kradzież i wyrażam z tego tytułu ubolewanie. Jednocześnie upoważniam spółkę P. Sp. z o.o. do upublicznienia tego oświadczenia poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Spółdzielni Mieszkaniowej W. w P. w obrębie Osiedla Z. M. M.”

Powódka skierowała do pozwanej pismo, obejmujące sporządzoną na komputerze treść oświadczenia wskazaną w wyroku Sądu Apelacyjnego. Pozwana nie uznała działań powódki za właściwe spełnienie nałożonego na nią obowiązku przeprosin wskazując, iż pismo nie zostało przez nią własnoręcznie podpisane. Jednak w związku ze stanowiskiem powódki zawartym w piśmie z dnia 23 lipca 2012 r., iż prawidłowo wykonała ona nałożony na nią obowiązek, pozwana zwróciła się z wnioskiem egzekucyjnym do Sądu Rejonowego o wyznaczenie powódce terminu do wykonania obowiązku wynikającego z treści wyroku Sądu Apelacyjnego.

Postanowieniem z dnia 10 października 2012 r., Sąd Rejonowy w P. postanowił wyznaczyć powódce 7-dniowy termin dla wykonania obowiązku zawartego w pkt. 1.1 wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie ... 150/12 i zagroził dłużnicze na wypadek niewykonania w terminie obowiązku, nakazaniem zapłaty na rzecz wierzyciela kwoty 50 zł za każdy dzień zwłoki w wykonaniu obowiązku.

Pismem z dnia 12 listopada 2012 r. powódka przesłała pozwanej własnoręcznie podpisane oświadczenie następującej treści: „Szanowny Panie. Nie zgadzam się z postanowieniem Sądu Rejonowego w P. nr sprawy ... 4465/12/1 i tylko pod groźbą nakazu zapłaty na rzecz „P.” Spółki z o.o. wysokiej kary za każdy dzień zwłoki w wykonaniu obowiązku, po raz drugi składam oświadczenie: Przepraszam, że w sposób nieuprawniony i bezprawny formułowałam publicznie wobec „P.” Sp. z o.o. z siedzibą w P. nieprawdziwe zarzuty nieuczciwego i niezgodnego z prawem wejścia w posiadanie nieruchomości na Osiedlu Z. w P., zarzucając jej kradzież i wyrażam z tego tytułu ubolewanie. Jednocześnie upoważniam spółkę „P.” Sp. z o.o. do upublicznienia tego oświadczenia poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Spółdzielni Mieszkaniowej W. w P. w obrębie Osiedla Z. M. M. Ponadto informuję, iż powyżej przedstawione oświadczenie jest zgodne z żądaniem „P.” Spółki z o.o. oraz jej autorstwa i nastąpiło z jej wniosku, do którego złożenia zobowiązał mnie Sąd”.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2013 r., Sąd Rejonowy nakazał M. M. zapłatę na rzecz „P.” spółki z o.o. w P. kwotę 3.250 zł z uwagi na niewykonanie obowiązku zawartego w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie ... 150/12.

W ocenie Sądu Okręgowego, powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Zredagowanie przez powódkę pierwszego z oświadczeń nastąpiło zgodnie z treścią wyroku.

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2013 r. Sąd Apelacyjny na skutek apelacji pozwanej zmienił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd drugiej instancji nie podzielił zapatrywania Sądu Okręgowego, co do tego, że powódka w odpowiedni sposób spełniła nałożony na nią obowiązek

przeproszenia. Powódka została zobowiązana do złożenia oświadczenia o określonej treści (przeprosiny), przy czym oświadczenie to miała przesłać listownie do pozwanej spółki. Zasadniczym celem takiego przeproszenia jest usunięcie skutków naruszenia dóbr osobistych pozwanej, co znajduje oparcie w art. 24 § 1 k.c. W razie dokonanego naruszenia dóbr osobistych osoba tym dotknięta może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Zarówno treść, jak i forma tego oświadczenia powódki została określona w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2012 r.

Powódka skierowała na adres pozwanej spółki pismo z dnia 4 czerwca 2012 r. zawierające treść oświadczenia, napisanego komputerowo i niezawierającego jej własnoręcznego podpisu. Celem wyroku sądowego i jego istotą było danie satysfakcji stronie pozwanej pokrzywdzonej nieprawdziwymi zarzutami formułowanymi przez powódkę. Realizacja tego wyroku poprzez sporządzenie pisma o określonej treści na komputerze, ale bez opatrzenia go własnoręcznym podpisem, satysfakcji takiej pozwanej nie dawało, a co za tym idzie, nie spełniło zasadniczego celu wyroku, tj. zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego. Brak było bowiem osobistego akcentu osoby przepraszającej, która podpisując oświadczenie jednocześnie daje wyraz temu, że sam akt przeprosiny (choć wymuszony wyrokiem) odrywa się od emocji i uczuć powódki i znajduje potwierdzenie w złożeniu pod oświadczeniem własnoręcznego podpisu.

Unormowanie zawarte w art. 24 k.c. chroni przede wszystkim interes osoby dotkniętej naruszeniem. Chodzi więc zatem też i o to, aby przepraszany był w pewien choć sposób usatysfakcjonowany zachowaniem przepraszającej. Cel związany z aktem przeprosiny wiąże się przede wszystkim ze zniweczeniem skutków naruszenia dóbr osobistych pozwanej, a zatem z sytuacją, w której powódka, sporządzając oświadczenie o treści nakazanej wyrokiem niejako potwierdza i aprobuje to oświadczenie składając własnoręczny podpis.

Powódka została zobowiązana do przesłania pozwanej listu zawierającego ściśle określone wyrokiem sądu oświadczenie, a zatem winna sporządzić je w formie pisemnej. Pisemna forma czynności prawnej charakteryzuje się tym,

że treść oświadczenia woli zostaje utrwalona w dokumencie. Zgodnie z art. 78 § 1 k.c., do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. Brak podpisu pod oświadczeniem zawierającym przeprosiny nie pozwala na identyfikację osoby sporządzającej to pismo. Własnoręczny podpis stanowi przy tym osobisty akcent, który jest nierozłączną częścią oświadczenia woli, gdyż stanowi wiarygodną gwarancję tego, iż pochodzi od osoby sporządzającej pismo, którą nadto indywidualizuje.

Oświadczenie zawierające treść określoną przez Sąd Apelacyjny może być sporządzone za pomocą takich materiałów, które mogą utrwalić treść złożonego oświadczenia woli, a więc także komputerowo, powinno jednak zawierać własnoręczny podpis osoby zobowiązanej do złożenia oświadczenia.

Przepis art. 78 k.c. powiązany jest z treścią art. 245 k.p.c., z którego wynika, że dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Wprawdzie art. 245 k.p.c. nie zawiera określenia „własnoręczny” tym niemniej jest ono jasno użyte w art. 78 k.c. Zgodnie z art. 245 k.p.c. podpisanie jakiegokolwiek dokumentu prywatnego przez określoną osobę stanowi dowód tego, że osoba która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Brak własnoręcznego podpisu powódki pod sporządzonym komputerowo oświadczeniem zawierającym przeprosiny pozwanej spółki nie może być uznane za prawidłowe wykonanie nałożonego na powódkę obowiązku, który wynikał z wyroku Sądu Apelacyjnego z 12 kwietnia 2012 r.

Wprawdzie Sąd Okręgowy nie badał drugiego pisma skierowanego przez powódkę do pozwanej, to również ono nie może być uznane za wypełnienie obowiązku wynikającego z wyroku Sądu Apelacyjnego, skoro pismo to powódka opatrzyła komentarzem. Dodanie przez powódkę do oświadczenia komentarzy niweczy cel przeprosin i z tej przyczyny nie pozwala to na uznanie, że wyrok Sądu Apelacyjnego został przez powódkę właściwie wykonany. Może to być zinterpretowane jako zmierzające do dokuczenia powodowi, niwecząc tym samym istotę wyroku, którego celem jest zadośćuczynienie powodowi w związku z dokonany naruszeniem jego dóbr osobistych.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniosła powódka, która zaskarżyła go w całości, podnosząc w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzut naruszenia art. 24 k.c. w zw. z art. 78 § 1 k.c., poprzez błędną wykładnię, prowadzącą do uznania, że brak własnoręcznego podpisu powódki pod sporządzonym komputerowo oświadczeniem zawierającym przeprosiny pozwanej spółki nie stanowi prawidłowego wykonania nałożonego na powódkę obowiązku, który wynikał z wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2012 r. Powódka wniosła o uchylenie wyroku i oddalenie apelacji pozwanej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego ten czyjego dobro osobiste zostało naruszone może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. W ocenie Sądu drugiej instancji, treść prawomocnego wyroku, z którego wynikał obowiązek złożenia przez powódkę oświadczenia usuwającego skutki naruszenia dóbr osobistych w formie listu oznaczała, że do tak określonego obowiązku należało stosować art. 78 § 1 k.c., zgodnie z którym do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. Zatem list o treści określonej wyrokiem powinien zawierać podpis powódki, aby stanowił prawidłowe wykonanie prawomocnego orzeczenia sądowego.

Oświadczenie, o którym mowa w art. 24 § 1 k.c., jest czynnością zmierzającą do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych nie jest jednak oświadczeniem stanowiącym składnik czynności prawnej, do którego miałyby zastosowanie art. 78 § 1 k.c. Pojęcie formy, użyte w art. 24 § 1 k.c., nie może być redukowane jedynie do form, w jakich można dokonywać czynności prawnych. Przepis ten pozwala bowiem na nadanie dowolnej formy oświadczenia mającego na celu usunięcie skutków naruszenia dóbr osobistych. Zresztą sam wyrok sądu, który zobowiązywał do złożenia oświadczenia przez powódkę w formie listu skierowanego do pozwanej, jest przykładem zastosowania specyficznej formy złożenia oświadczenia

polegającej nie tylko na sporządzeniu treści oświadczenia na piśmie, ale na przekazaniu go w określony sposób przez nadawcę adresatowi. Należy mieć na względzie, że o wyborze formy oświadczenia przewidzianego w art. 24 § 1 k.c. decyduje przede wszystkim sam pokrzywdzony naruszeniem dóbr osobistych, który może żądać od naruszcyciela tych dóbr złożenia oświadczenia o określonej treści i formie, adekwatnych do charakteru i skali naruszonych dóbr osobistych. Ingerencja sądu, w razie zgłoszenia usprawiedliwionego co do zasady żądania opartego na tej podstawie prawnej, ma charakter ograniczony. W odniesieniu do oświadczenia, które ma postać pisemną powód może więc różnie ukształtować treść swojego żądania, zarówno w taki sposób, który odpowiada dyspozycji art. 78 § 1 k.c., jak też w sposób odmienny.

Uwzględniając powyższe nietrafne było odwołanie się przez Sąd Apelacyjny do art. 78 § 1 k.c. jako mającego zastosowanie do rozwiązania spornej kwestii, czy oświadczenie, do złożenia którego została zobowiązana powódka, powinno być zawierać jej podpis. O powyższym powinna przesądzać treść wyroku, w którym sąd powinien ściśle określić czynności, jakich ma dokonać zobowiązany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1982 r., IV CR 500/81, OSNC 1982, nr 8-9, poz. 123). Istotne znaczenie dla prawidłowej wykładni takiego wyroku ma także treść żądania zawartego w pozwie, gdyż w pierwszej kolejności żądanie dopełnienia czynności potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych przez złożenia oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie powinno być skonkretyzowane przez osobę domagającą się ochrony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 1997 r., II CKN 546/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz. 119).

Sąd Apelacyjny uzasadnienia dla konieczności podpisania oświadczenia przez powódkę upatrywał także w funkcji, jaką pełni to oświadczenie polegającej na daniu satysfakcji podmiotowi, którego dobro osobiste zostało naruszone. W tym zakresie stanowisko Sądu drugiej instancji nie jest jednoznaczne, gdyż z jednej strony Sąd przyjął, że złożenie oświadczenia przez powódkę odrywa się od emocji i uczuć, a z drugiej strony, iż akt przeprosin znajduje potwierdzenie i aprobatę w złożonym pod oświadczeniem własnoręcznym podpisie przez zobowiązaną do tego osobę, co gwarantuje uzyskanie satysfakcji przez osobę pokrzywdzoną.

Prawomocne orzeczenie, zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c., wiąże także strony, które powinny go wykonać - pod rygorem wszczęcia egzekucji obowiązków w nim przewidzianych – niezależnie od tego, czy ostatecznie przekonuje ich motywacja sądu, która była podstawą wydania określonej treści orzeczenia. Wykonanie przez stronę prawomocnego wyroku, w tym poprzez złożenie nakazanego oświadczenia podpisanego przez nią osobiście wcale więc nie musi oznaczać, że tym samym strona ta daje wyraz temu, że akceptuje zasadność obowiązku nałożonego na nią prawomocnym orzeczeniem. Kwestia ta była przedmiotem szczegółowej analizy w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2008 r., III CZP 23/06 (OSNC 2006, nr 12, poz. 142), w którym zanegowano, aby zachowanie polegające na złożeniu przeprosin lub wyrażeniu ubolewania było ściśle związane ze stanem emocjonalnym dłużnika i jego uczuciami, zazwyczaj uczuciem żalu i współczucia. Z punktu widzenia prawnego istotą przeprosin (wyrażenia ubolewania) w omawianym przypadku jest skorygowanie obrazu osoby dotkniętej naruszeniem dobra osobistego w oczach opinii publicznej lub innych osób. Głównym celem osoby dotkniętej naruszeniem nie jest wywołanie u naruszydiciela odruchów ekspiacji, lecz to, aby informacja o korzystnym dla niej wyroku dotarła do jak najszerszego kręgu osób. Podstawowym celem prawnym wiążanym z aktem przeproszenia (ubolewania) jest zniweczenie skutków dokonanego naruszenia, a nie uzyskanie satysfakcji, co w drodze przymusu sądowego lub egzekucyjnego i tak jest przeważnie nie jest możliwe.

Trafnie natomiast Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na to, że badając prawidłowość wykonania prawomocnego wyroku zobowiązującego do złożenia oświadczenia usuwającego skutki naruszenia dóbr osobistych w formie listu skierowanego do osoby dotkniętej naruszeniem zachodzi konieczność identyfikacji podmiotu, który przesłał w takiej formie oświadczenie. Argument ten uzasadnia potrzebę określenia funkcji, jaką w systemie prawa pełni podpis. O podpisie mowa jest nie tylko w art. 78 § 1 k.c., regulującym formę pisemną czynności prawnej, ale także w art. 949 § 1 k.c., art. 951 § 2 k.c., art. 952 § 2 k.c. (dotyczących składania podpisów podczas czynności sporządzenia testamentu lub stwierdzenia jego treści), w art. 1 pkt 8, art. 7, art. 13, art. 25 i art. 31 prawa wekslowego (regulujących podpisy osób na wekslu), czy też w art. 92 § 1 pkt 8 i 9 ustawy z dnia

14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 164 ze zm.) określających obowiązek złożenia podpisów przez osoby biorące udział w sporządzeniu aktu notarialnego. W każdym z tych przypadków przez podpis rozumie się osobiście nakreślone znaki graficzne określające osobę, która je nakreśliła. Analiza wskazanych wyżej, w sposób niepełny, przepisów określających obowiązek złożenia podpisu przy dokonywanych czynnościach pozwala na sformułowanie bardziej ogólnych wniosków co do funkcji podpisu. Pierwsza z nich polega na identyfikacji osoby, która się podpisała. Zgodnie bowiem z art. 245 k.p.c., dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Wzmocnieniu wiarygodności dokumentów służy także ich ochrona prawno-karna przewidująca taką odpowiedzialność także w razie sfalszowania podpisu (por. art. 270 k.k.). Brak podpisu pod przesłanym dokumentem powoduje, że domniemanie z art. 245 k.p.c. nie działa, co powoduje niemożność pewnej identyfikacji osoby, od której pochodzi dokument. Drugą funkcją złożenia podpisu jest afirmacja przez podpisującego się treści podpisanego dokumentu. Podpis potwierdza nie tylko znajomość przez osobę, która podpis złożyła, treści dokumentu, ale także akceptację skutków, jakie właściwe przepisy wiążą z jego sporządzeniem i skierowaniem do innych osób.

Obie wskazane wyżej funkcje podpisu są istotne dla ustalenia prawidłowego sposobu wykonania obowiązku przez powódkę. Nałożony na nią prawomocnym wyrokiem obowiązek złożenia oświadczenia usuwającego skutki naruszenia dóbr osobistych w formie listu skierowanego do pozwanej oznaczał, że powinno ono zostać sporządzone na piśmie, tj. za pomocą znaków graficznych sporządzonych ręcznie bądź mechanicznie składających się na pełny tekst oświadczenia określonego w prawomocnym wyroku. Tak sporządzone pismo, które jest dokumentem prywatnym, powinno być przesłane za pośrednictwem operatora zajmującego się świadczeniem usług pocztowych, przez nadawcę - zobowiązanego do złożenia oświadczenia - do adresata, tj. do podmiotu wskazanego w wyroku, którego dobro osobiste zostało naruszone. Wszystkie te czynności zobowiązanego do złożenia oświadczenia powinny umożliwić identyfikację podmiotu, który ich dokonał i tym samym afirmował wykonanie obowiązku wynikającego z prawomocnego wyroku. Samo przesłanie odtworzonej

mechanicznie (w formie wydruku komputerowego) treści oświadczenia określonego w wyroku i nie pozwalało ani na identyfikację osoby, która złożyła i nadesłała to oświadczenie, ani na ustalenie, czy osoba, której dane osobowe zawarte są na końcu oświadczenia, czynność tę afirmuje, tj. składa oświadczenie w celu wykonania swojego obowiązku wynikającego z prawomocnego wyroku. Nie pozwala na to także ewentualne wskazanie nadawcy listu na kopercie, czy w samej treści listu, gdyż mogą one zostać umieszczone także przez osobę trzecią nawet wbrew woli podmiotu zobowiązanego do złożenia oświadczenia usuwającego skutki naruszenia dóbr osobistych. Jedynie więc podpis tej osoby pod dokumentem obejmującym treść przesłanego oświadczenia ze względu na domniemanie wynikające z art. 245 k.p.c. - do którego trafnie nawiązał Sąd Apelacyjny - pozwala na ustalenie tych okoliczności przez adresata listu.

Jeżeli więc z treści prawomocnego wyroku sądu nie wynika obowiązek podpisania treści oświadczenia, o którym mowa w art. 24 § 1 k.c., w formie listu skierowanego do pokrzywdzonego, to mimo to treść listu powinna umożliwiać identyfikację osoby, która przesłała to oświadczenie oraz afirmowanie przez nią tej czynności zmierzającej do wykonania obowiązku nałożonego na nią orzeczeniem sądu. Nie jest wyłączone, aby w takim przypadku w dodatkowym dokumencie przesłanym razem z treścią mechanicznie odtworzonego oświadczenia jego nadawca własnym podpisem poświadczył, że oświadczenie to pochodzi od niego. Treść dodatkowego pisma musi być jednak neutralna w stosunku do treści przesłanego oświadczenia, tj. nie może niweczyć sensu składanego oświadczenia usuwającego skutki naruszenia dóbr osobistych. Powódka, przesyłając komputerowy wydruk oświadczenia zgodnego z treścią prawomocnego wyroku zobowiązującego ją do tego, nadesłała także dodatkowe pismo, którego elementów, treści i znaczenia Sąd Apelacyjny nie ocenił.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁵ § 1 oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.